

Pasen, een weg naar heelwording
Preek over Johannes 20:1-18
Paaskerk Baarn 20-4-2014
ds MM Kool

Niet weten waar je het zoeken moet. Talrijk zijn die situaties waarin we op zoek zijn naar houvast omdat we ons geen raad weten omdat er in je leven iets ingrijpends is gebeurd. Scheiding of scheuring, ziekte of zwaarmoedigheid. De dood die plotseling ingrijpt. Waar moet je heen als je toekomst lijkt te zijn afgesneden? Terug gaan naar wat je bond? Je herinneren hoe het was, toen alles nog goed was. Het leven je zorgeloos toelachte..Plekjes opzoeken waar je geluk deelde? Waar moet je heen...om...om te gaan leven, om te gaan aanvaarden wat nu is?

Maria gaat naar de plaats waar ze haar geliefde Jezus in doeken gewikkeld hebben achtergelaten. Terug naar het graf.

Het is nog donker en dan ziet zij dat de steen is weggerold.

Dat Jezus uit het graf is gehaald. Ze weet zich geen raad. Een leeg graf, een zwart gat dat je aangaapt. Er is niets meer, niets meer over van hun broeder, hun vriend, niets meer om je aan vast te klampen, om te koesteren, geen lichaam te verzorgen, geen graf te onderhouden.

Alles van Jezus is weg en ons verdriet compleet.

Van God verlaten...want dat was wat ze voelden, merkten, dat was het geheim van alles wat hij deed...zijn leven had met God te maken.

'Ik zal er zijn' dat was Hij in levende lijve, zo hadden ze dat ervaren.

en nu hij er niet meer is, twijfelen ze aan alles, Was hij wel van God? Hadden ze zich vergist?

Of als hij wel van God was, werd God dan hier doorgestreept?

Zo staat Maria daar, ten einde raad. Zij staat daar; als ieder die geen toekomst meer ziet voor morgen. Alles waar je op dacht te kunnen bouwen, je verwachtingen, je verlangen, er is een kruis door gezet.

Een groot kruis door alles, zelfs door die ene behoefte nog even dicht bij hem te zijn, al was het maar bij zijn dode lichaam, om hem nog even te koesteren...Het graf is leeg...het diepste dieptepunt bereikt.

Er is veel te doen geweest om dat lege graf en nog is het laatste woord er niet over gesproken. Sommigen zien het als bewijs dat Jezus is opgestaan. Maar het evangelie is geen detective. Het wil geen feiten vertellen..het lege graf splitst ons geen bewijs in de maag, zo van zie je wel het is echt gebeurt.

Het is veel meer een levensverhaal, een geloofsverhaal, een verhaal dat om herkenning vraagt. Ons uitnodigt, vanuit een bepaald perspectief naar ons leven te kijken. Hoe loopt onze levensweg? Is het een weg naar het graf?

Naar de leegte, of een weg naar het leven, een weg naar huis...in de zin van thuis komen, echt thuis. Bij jezelf, bij elkaar, bij God.

Wat zou er met ons gebeuren als we met Maria de diepte in kijken?

In de diepte kijken, daar heeft Maria oog voor...voor diepgang.

Ze kan het, durft het aan....maar wat zal het een moeilijke weg voor haar zijn.

Bittere, bedroefde, maar ook geliefde, zij die liefheeft betekent haar naam, net als Mirjam, zo zijn dit soort vrouwen. Daar hebben zij gevoel voor dat hebben ze geleerd, ervaren, dat die drie onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. En dat het gebeuren kan, dat wat je bitter maakt, bedroefd, dat dat met liefde wordt beantwoord.

Niet zo van het ene op het andere moment maar misschien dat ze er iets van zal merken in de loop van de tijd.

Maar zover is het nu nog niet. Trillend op haar benen rent ze weg en komt bij Simon en de andere leerling – die Jezus het meest heeft liefgehad.

En wat gebeurt er als Maria bij hen aankomt met dit bericht?
Die twee discipelen zetten het op een lopen...keihard...
het is bizar. We hebben het over de kern van het christendom en Johannes komt met een soort wedloop op de proppen. Ze rennen om het hardst.
Petrus, meestal haantje de voorste, moet het afleggen tegen Johannes.
Bij het graf aangekomen kijkt Johannes, maar gaat niet naar binnen. Hij wacht. Petrus is wat doortastender en gaat gelijk naar binnen.
Dan volgt ook Johannes en als zij beide binnen zijn,
vertelt de evangelist, beginnen zij te geloven. Dan gaan de leerlingen weer naar huis.

Wat een verhaal! Wat doen die twee...wat vertellen ze toch? Wat laten ze zien over de weg naar de opstanding van Jezus?

Die twee, Petrus en Johannes je kunt ze beschouwen als een van die vele broederparen die in de Bijbel genoemd worden.
Kain en Abel, Ezau en Jacob, en zelfs die beide misdadigers die ieder aan een kant van Jezus hangen, zou je zo kunnen zien.
Telkens vormen deze paren elkaars tegenpolen.
De sterke, de kwetsbare, de zachte, de zakelijke, de lichte en donkere kant, de goede en de kwade.
Maar het bijzondere van die bijbelse tegenpolen is dat ze niet uitgespeeld worden tegenover elkaar,
dat ze bij elkaar horen. Niet zonder elkaar kunnen.
Die broederparen, zij staan voor ons, voor wie wij mensen zijn met al die kanten in ons verenigd.
Van Etty Hillesum heb ik de uitspraak:
een mens moet met zichzelf leren omgaan als met een heel volk.
Daar staan die broederparen voor, voor dat hele volk in ons, waartoe we ons moeten zien te verhouden.

| Met dit in gedachte keren we nog even ~~nog even~~ terug naar die twee discipelen die om het hardst naar dat graf rennen.
Johannes is het snelst. Petrus het meest doortastend.
Petrus onderzoekt, analyseert, hoe liggen de doeken erbij...zo komt hij telkens in de verhalen naar voren, als iemand die naar de praktische kant van het leven kijkt, hij komt in zijn spreken daadkrachtig over...Bij de verheerlijk op de berg bijvoorbeeld, dat hoogtepunt van een geloofservaring, komt hij op het idee om tenten op te zetten...dat is Petrus ten voeten uit.
Johannes is heel anders. Hij is meer de dromer, de liefhebber, de man van de intuïtie. Hij is het die zich tijdens het laatste avondmaal koestert in Jezus' nabijheid.
Kort samengevat zou je kunnen zeggen dat Johannes de innerlijke gevoelskant belichaamt, en Petrus het nuchtere verstand en de uiterlijke daadkracht.
Kijken we met dit in gedachten nog eens naar die wedloop tussen Johannes en Petrus, dan zien we dat gevoel en verstand om het hardst lopen...En dat is herkenbaar, zo gaat dat zo vaak ook in onszelf. Het is iets wat ieder mens in zichzelf kan waarnemen.

Het doet me denken aan een gesprek met iemand. Ze was arts geweest. Arts onderzoeker. Goed in haar vak. Ze boekten goede resultaten. op een gegeven moment begon het te knagen. Er kan zo veel. Maar moeten we alles ook willen wat kan? Ze voelde dat ze een grens had bereikt, tot hier wil ik meewerken, maar verder niet...ze raakte zich zelf kwijt van binnen werd het alsmáar kouder...leger...ze stopte, nam er de tijd voor om te luisteren naar al die stemmen in haar.

Zo kunnen wij dat herkennen in onszelf.
Maar ook in onze wereld, in hoe wij samenleven...samenwerken...in de politiek...maar ook in de kerk...gewoon hier bij ons...

dat gevoel en verstand, al die tegenpolen in en tussen ons met elkaar in de clinch liggen...strijden om de eerste plaats... Aan de ene kant is er de koele, zakelijkheid, het no-nonse beleid. De werkelijkheid die bestaat uit meten wegen, tellen, aan de andere kant de wereld van de dromers, de idealen en zachte krachten...de wereld van wie dienen, van zorgen, van ruimte zoeken voor je intuïtie, je gevoel. Gevoel en verstand strijden om voorrang. In de wereld. In ieder mens...en waar leidt dat toe ? Het Paasevangelie van Johannes is daar heel duidelijk in: die weg loopt gewoon dood. als de een het van de ander moet winnen, dan eindigt die weg in het graf. Pas als ze elkaar vinden, zich met elkaar verzoenen, als we met Gods hulp, met de verschillende kanten in onszelf in het reine komen, dan is dat een geschenk uit de hemel. Als ze samen in het graf gaan, Petrus eerst en dan Johannes, als ze dezelfde ruimte delen, dan beginnen ze te geloven. Dan wordt het Pasen.

Zo vertelt Johannes, niet het feit van de opstanding, dat ontrekt zich onze waarneming, maar wel hoe Jezus opstanding kracht geeft aan mensen, wat zij uitwerkt op mensen. Hoe zij mensen heel kan maken. Hoe zij ons kan genezen van onze innerlijke verdeeldheid. Hoe mensen kijkend in de diepste diepte weer kunnen worden opgericht, en mens worden, daarvan wordt het lege graf een sprekend teken. Wat als een wedloop begon eindigt in een harmonieuze samenwerking. Heel worden, dat heeft er mee te maken dat je met dat hele volk in je, leert om te gaan. Met je kracht en kwetsbare kanten, je licht en schaduw zijde...dat is ook geloven dat uit al die kanten in mij in jou een herboren iemand tevoorschijn kan kruipen die op Jezus lijkt...Eigenzinnig, confronterend en zorgzaam.

Zo is het lege graf voor Petrus en Johannes, is het voor ons aAls een nieuwe geboorte. Een nieuw, heilgeworden mens is tevoorschijn gekomen, in de diepte van dat lege graf. Dan kun je naar huis gaan, dan kun je echt thuis zijn... Nog even terug naar Maria...want terwijl die twee mannen thuiskomen, staat zij nog bij het graf...de bedroefde...verblind door haar tranen bukt ze zich opnieuw om in het graf te kijken. En dan ziet ze. Er gaat een licht op... twee engelen... haar verdriet...het wordt inderdaad met liefde beantwoord... dat gebeurt als ze bij haar naam wordt genoemd...het maakt dat ze kan zeggen: 'Ik heb de Heer gezien' Die doodse stilte, de leegte van het graf, het wordt een sprekend teken.

En weet u wat nu zo mooi is bij Johannes evangelie over Pasen? Het werkwoord zien verandert in het grieks steeds. Eerst ontwaart Maria M. dat de steen weg is.. dan Petrus met zijn medeleerling die gewaarworden. Later is het weer een woord dat zien betekent. En uiteindelijk aanschouwt Maria Eerst engelen, dan Jezus. Alsof het een proces is.. van kijken.. naar innerlijk schouwen... iets meditatiefs.. iets spiritueels.. Zien van binnen uit... schouwen...in de geest waarnemen... een soort van nieuw bewustzijn.... Een ervaring die haar opwekt...Maria schouwt, kijkt van binnenuit. Maria als de eerste getuige bij het lege graf, heeft ons ook een evangelie nagelaten. En zo zien we dat ook gebeuren bij Maria. De diepste diepte in kijkend, wordt zij opgericht, bij haar naam genoemd, opgewekt tot leven.

Met opmaak: Regelaafstand: enkel

Met opmaak: Links, Rechts: 0 cm, Regelaafstand: enkel, Tabstops: Niet op -2,54 cm + -1,27 cm

Met opmaak: Links, Rechts: 0 cm, Regelaafstand: enkel, Tabstops: Niet op -2,54 cm + -1,27 cm

| Ik sluit af met een paar verzen uit ~~het-haar~~ evangelie van Maria Magdalena: haar woorden ze vatten het allemaal samen, die wedloop van Petrus en Johannes, het geheim van heelworden, na de ervaring van dood...van verdeeldheid in jezelf, door scheuring, scheiding, met de ander, jezelf of God:

‘Maak je geen twee harten, want zijn genade zal met jullie allen zijn.

Laten we liever zijn grootheid prijzen,

Omdat Hij ons toebereid heeft.

Hij heeft ons Mens gemaakt.

Toen Maria deze dingen gezegd had, keerde ze hun hart naar binnen, naar de Goede, en ze begonnen te oefenen in de woorden van de verlosser.’

Dat de blijde boodschap van Johannes, Jezus is waarlijk opgestaan
daarin een reisgids mag zijn op weg naar heelwording. Voor onszelf en met elkaar.
Amen

Met opmaak: Links, Rechts: 0 cm,
Regelafstand: enkel, Tabstops: Niet op
-2,54 cm + -1,27 cm